

Mattilan ranta-asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen

Lausunto kaavaluonnoksesta / Laukaan Seudun Luonto ry

Luonnon monimuotoisuuden väheneminen, erilaisten luonnontilaisten elinympäristöjen ja niistä riippuvaisten lajien, on ollut jo pitkään käynnissä kaikkialla Suomessakin. *Luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta olisi keskeistä, ettei mikään ihmistoimi saisi enää johtaa luonnon monimuotoisuuden lisäheikennyksiin. Luonnonympäristöjen hitaasti etenevästä, mutta jatkuvasta nakertamisesta tulisi päästä siihen, että maan- ja luonnonvarojen käyttö on vähintään neutraalia eikä se aiheuta luonnonympäristöjen nettohävikkiä. Jo pelkästään tätä periaatetta noudattamalla päästäisiin pitkälle* (tutkija Ari-Pekka Auvinen, [https://www.syke.fi/fiFI/Ajankohtaista/Luonnon_monimuotoisuuden_vaheneminen_voi\(56874\)](https://www.syke.fi/fiFI/Ajankohtaista/Luonnon_monimuotoisuuden_vaheneminen_voi(56874)))

Tätä periaatetta on syytä noudattaa myös kunnissa kaavoitettaessa alueita rakentamiseen.

Nyt kaavoitettavana oleva Mattilan alue on luonto-, kulttuuri- ja virkistysarvoiltaan hyvin monipuolinen ja arvokas. Alueella on tehty *Savion luontoselvitys - Mattilan vanhan leirikeskukseen. Biologi, FM Anni Mäkelä Jyväskylän kaupunki Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö 19.9.2019.*, josta nämä asiat käyvät hyvin ilmi. Kaavoitusprosessin avoimuutta on heikentänyt, ettei tätä luontoselvitystä ole asetettu julkisesti saataville.

Kaavaesityksessä ei ole otettu riittävästi huomioon kaikkia luontoselvityksen kohteita. Yleisenä periaatteellisenä kannanottona esitämme, että tehdyn luontoselvityksen kaikki suositukset rakentamatta jätettävistä alueista sekä suojelumerkinnöistä tuodaan jatkossa (kaavaehdotuksessa) selvästi esiin. Niitä on myös syytä noudattaa, ellei ole erikseen yksilöitäviä perusteita menetellä toisin. Tätä edellyttävät niin kaavoitusprosessin avoimuuden vaatimus kuin luonnonsuojelulliset näkökohdatkin. Kaavaluonnoksen yksityiskohtiin esitämme seuraavat kommentit.

AP 4 alue on kaavoitettu METSO-kohteeksi sopivalle Mattilan varttuneet metsän alueelle (luontoselvityksessä alue C). METSO-rajauksien mukaisesti alue suositellaan jätettäväksi kokonaan rakentamisen ulkopuolelle. Se on linnustolle tärkeä alue (luontoselvitys Liite 2). Lisäksi tonteiksi kaavoitettu alue soveltuu liito-oraville.

Tätä tukee havaintomme 27.9.2020 todennäköisestä liito-oravan tummasta kesäpapanajätöksestä kuusen juurelta keskimmäisen tontin alueelta (kuva jätöksestä).

Tämän lisäksi molemmin puolin kaavoitettua rantatonttialuetta ovat viitasammakon havaintopaikat. On hyvin oletettavaa, että viitasammakot elävät myös tällä niiden biotoopiltaan sopivalla ranta-alueella. Koska ranta on ryteikköinen ja matala mitä todennäköisemmin mökin omistajat sen raivaavat ja ruoppaavat. Luonnonsuojelulaki kieltää liito-oravan ja viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tuhoamisen ja heikentämisen.

RA 3 alueelle on kaavoitettu 3 omarantaista mökkitonttia. Jyrkkä hiekkainen reuna on eroosioherkkää ja rakenteiden tekeminen siihen muuttaa merkitsevästi rantaa. Töyrään päällä kulkee polku rannanmyötäisesti. Ranta dyynimäisen hiekkavallin alapuolella on ruovikkoinen ja pajuinen, miksi se on viitasammakoille ja erityisesti linnuille sopiva elinympäristö (Lajistolle arvokas ranta-alue, luontoselvitys Liite 1). Alue on monipuolinen myös rantakasvilajistoltaan. Ihmiselle huonosti soveltuva ranta-alue on siis parempi jättää luonnontilaan. Mökkitontteja ei tule kaavoittaa omarantaisina vaan ne voidaan sijoittaa rantapenkereestä jonkin matkaa metsään päin. Maisema järvelle pysyy samana harvan mäntymetsän läpi. Näille tonteille voidaan kaavaan merkitä yhteinen ranta-alue laituria varten. Näin menetellen alueen virkistyskäyttö olemassa olevine polkuineen mahdollistetaan jatkossakin, myös rannassa olevalle laavulle.

Samoin esitämme näiden tonttien pohjoispuolella oleva yksittäisen rantatontin kohdalla, että se kaavoitetaan ei omarantaisena tonttina niin, että olemassa oleva polku säilyy käytössä. Maisemat järvelle säilyvät tontilta. Tontille voidaan merkitä yhteinen laiturialue RA 3 tonttien kanssa.

Kaavoitettavan alueen luoteisnurkassa olevat tontit ovat myös kaavoitettu METSO –alueelle (luontoselvitys Liite 1). Vaikka rajauksen pohjoisosassa metsä on tavanomaisempaa, se on silti lahopuustoisuudessaan ja rakenteiltaan M2-kriteerit täyttävää kuivahkoa ja tuoretta kangasta ja linnuille tärkeää aluetta. Tämän vuoksi alueen rakentamista on syytä harkita. Luonnontilaltaan arvokkain alue, luontoselvityksen Kohde 1. (luontoselvitys Liite 1) on rajattu tonttien eteläpuolelle.

Lisäksi ranta-asemakaavan tulee merkitä luontokartoituksessa suositellut alueet. *METSO-kohteiksi luokitellut alueet selvitysalueen pohjoispuolella (Kotasaaren kokonaisuus (Liite 1), joka sisältää myös liito-oravan ydinalueen (Liitteet 2 ja 3), sekä Pyhtäänjoen ja Rimpilammen ympäristö, joka on erityisesti linnustolle ja viitasammakoille arvokas ympäristö (Kuvat 16 ja 18, Liite 2), suositellaan merkittäväksi SL-merkinnällä. Muut METSO-alueet (Mattila-kokonaisuus) ja liito-oravan eteläisempi ydinalue (Liite 4) suositellaan merkittäväksi luo-merkinnällä. METSO-alueiden (Kuva 2) kuvaukset on esitetty FCG:n inventoinnissa vuodelta 2012, kohteet Kotasaari (26), Mattila (36) ja Pyhtäänjoki (45). Kaikki viitasammakoiden lisääntymisalueet suositellaan turvattaviksi luo-merkinnällä (Kuvat 16 ja 17, Liite 2), (luontoselvitys s. 23).*

Laukaassa 2.10.2020

Sirkka Heinimaa
puheenjohtaja

Anneli Lampinen
sihteeri